

טביעת המצרים בים - טעות בניווט או מאורע היסטורי?

1. ואכבדה בפרעה - כשהקב"ה מתנקם ברשעים שמו מתגדל ומתכבד (רש"י, שמות יד,ד).

ואכבדה בפרעה – אז יראה כבודי בעולם לטבוע פרעה וחילו (ראב"ע, שמות יד,ד).

2. וידעו מצרים - הנשארם. גם הנטבעים לפני מותם כי אני ה' (ראב"ע, שם)

ואכבדה בפרעה ובכל חילו. שלא נטבעו בים אלא חילו של פרעה ולא המון עם מצרים וכ"כ בחי' רשב"א יבמות פ'

הערל: וידעו מצרים כי אני ה'. היינו ההמון של מצרים שנשארו בראותם בעיניהם זה הפלא יכירו וידעו גם המה [...]

3.

<u>יעקב ולבן - בראשית לא'</u>	<u>בני ישראל ופרעה - שמות יד'</u>
אָנֹכִי הָאֵל בֵּית אֵל אֲשֶׁר מְשַׁחֵת שְׁם מִצְרָה אֲשֶׁר נִדְרַתְּ לִי שֵׁם נְדָר עֲתָה קוֹם צֵא מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל אֶרֶץ מוֹלְדֹתְךָ (יג)	וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לֵילָה וַיֹּאמֶר קוֹמוּ צֵאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי גַם אַתֶּם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת ד' כְּדַבְּרֶכֶם (שמות יב,לא)
וַיִּגְדַּל לְלִבָּן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב (כב)	וַיִּגְדַּל לְמִלְךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעַם וַיִּהְיֶה לְבַב פְּרָעָה וַעֲבָדוּ אֵל הָעַם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עֲשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעִבְדָּנוּ (ה)
וַיִּגְדַּל לְלִבָּן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי [...] וַיִּקַּח אֶת אֶחָיו עֲמוֹ וַיְרַדְף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבֹק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד:	ויוגד למלך מצרים - איקטורין (אגננטען) שלח עמהם וכיון שהגיעו לשלשת ימים שקבעו לילך ולשוב וראו שאינן חוזרין למצרים באו והגידו לפרעה ביום ד' (מכילתא). ובחמישי ובששי רדפו אחריהם וליל שביעי ירדו לים (פ"ק דסוטה) בשחרית אמרו שירה והוא יום שביעי של פסח. לכן אנו קורין השירה ביום השביעי (רש"י, שם)
וַיִּקַּח אֶת אֶחָיו עֲמוֹ וַיְרַדְף אַחֲרָיו דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבֹק אֹתוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד (כג)	וַיֹּאסֶר אֶת רַכְבּוֹ וְאֶת עֲמוֹ לְקַח עִמּוֹ: וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רַכָּב מִצְרַיִם וְשָׁלְשָׁם עַל כָּלוּ [...] וַיְרַדְף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רָמָה (ו-ח)
וַיִּשָּׂא לָבָן אֶת יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תָּקַע אֶת אֹהֱלוֹ בְּהַר וּלְבָן תָּקַע אֶת אֶחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד (כה)	וַיְרַדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חֲנִימִים עַל הַיָּם כָּל סוֹס רֶכֶב פְּרָעָה וּפְרָשָׁיו וַחֲלִילוּ עַל פִּי הַחִירָת לִפְנֵי בַעַל צִפּוֹן (ט)
וַיָּבֵא אֱלֹקִים אֶל לָבָן הָאֲרָמִי בְּחֹלֶם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבָּר עִם יַעֲקֹב מֵטוֹב עַד רָע (כד)	וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹקִים הַהֲלֹךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךָ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עֲמוּד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֵא בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֲנָן וְהַחֲשָׁךְ וַיָּאָר אֶת הַלַּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה (יט-כ)

4. וישבו ויחנו לפני פי החירת וכו'. ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ וכו'. וחזקתי את לב פרעה וכו': והגם דבלאו הכי אם לא ישובו לפני פי החירות היה ה' מחזיק את לב פרעה לרדוף אחריהם, ומה שהצריכם לשוב לפני החירות כדי לנסותם אם יעמדו בדבר הזה לבטוח בה' ולהתקרב לפני אביהם או אם יברחו. וכדי שיהיה להם נס, גם בזכות הזה לקרוע להם את הים ולנער את מצרים בתוכו. ויעשו כן, ר"ל שבטחו בדבר ה' ולא נתיראו מלהתקרב לפני איביהם [...]

(ישמח ישראל שמות יד,ב)

5.

השינוי לאור תגובת בני ישראל – אמונת ישראל	התוכנית המקורית – ידיעת מצרים את ה'
	(פרק ז') (א) ויאמר ד' אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך: (ב) אתה תדבר את כל אשר אצוּך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו: (ג) ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי בארץ מצרים: (ד) ולא ישמע אִלְכֶם פרעה ונתתי את ידי במצרים והוצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים: (ה) וידעו מצרים כי אני ד' בנטתי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם:
	(ב) דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן נכחו תחנו על הים: (ג) ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: (ד) וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ד' ויעשו כן:
(יא) ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: (יב) הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר:	(י) ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ד':
(יג) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ד' אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם: (יד) ד' ילחם לכם ואתם תחרשו:	(טו) ויאמר ד' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו: (טז) ואתה הרם את מטף ונטה את ירך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה: (יז) ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו: (יח) וידעו מצרים כי אני ד' בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו:
ויאמר ד' אל משה נטה את ירך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו: (כז) ונט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ד' את מצרים בתוך הים: (כח) וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד: (כט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם וישע ד' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים: (לא) וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה ד' במצרים ויראו העם את ד' ויאמינו בד' ובמשה עבדו:	(יט) ויסע מלאך האלהים הלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם: (כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה: (כא) ונט משה את ידו על הים וילך ד' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים: (כב) ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים: (כד) ויהי באשמרת הבקר וישקף ד' אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים: (כה) ויסר את אפן מרכבתיו וינהגה בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ד' ילחם להם במצרים: